OGÓLNOPOLSKIE KONKURSY PRZEDMIOTOWE EDI

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASA 8

Panda 2021

JĘZYK POLSKI

Przeczytaj fragment „Ziela na kraterze" Melchiora Wańkowicza, ukazujący losy córki autora - Krystyny noszącej w powstaniu warszawskim (1944 r.) pseudonim „Anna".

Co było z Krysią w czwarty i piąty dzień powstania, stało się wiadome dopiero na wiosnę 1945 roku z opowiadania sanitariuszki Zuli. Pamiętała łączniczkę Rafała, Annę. Pamiętała nawet, że ubrana była w granatową układaną pensjonarską spódniczkę, w panterkę ściągniętą szerokim pasem, włosy miała porządnie ułożone w wałeczek i biały kołnierzyk u bluzeczki. Zapamiętała ją, bo Anna była „nowa" i przyszła z innego przydziału, a zwróciła jej uwagę dzielnością i spokojem. [...]

Zula widziała kilkakrotnie Annę cyrkulującą między barykadą i dowództwem w domu starców. Ostatni raz, piątego sierpnia po południu, widziała, jak Anna, stojąc w pełnym ogniu na barykadzie, meldowała coś Rafałowi. Pamięta, że wskazywała na nią i pytała, kto to melduje z takim „fasonem". Wieczór ruszyły na barykadę czołgi, burząc ją z dział. Kompania Rafała przeniosła się do punktu obronnego w domu na rogu Młynarskiej i Żytniej.

Co było dalej, relacjonował latem 1945 roku Zbyszek z grupy Gryfa. „Parasol" się cofał i Rafał wydzielił grupę Gryfa do działania opóźniającego i osłony. Było trzynastu chłopców i łączniczka Anna, która się wprosiła. Gryfa już poznano, że podejmuje najtrudniejsze zadania, i uważało się za honor być u niego.

- Byliśmy - relacjonował Zbyszek - z Hanką (bo tak nazywaliśmy Annę) na pierwszym piętrze przy piacie, bo byłem w nim przeszkolony. Czołgi się nie pokazywały, a jedzenia nam naznosili w bród, nie zjedlibyśmy tego i przez miesiąc [...]

...Hanka została z nami, aż koło dziesiątej otrzymaliśmy rozkaz wycofania się. Przebiegliśmy szczęśliwie. Żytnią na cmentarz. Tam było zacisze i odbywała się odprawa. Staliśmy na baczność, a przed frontem Gryf i Jeremi. Potem oficerowie poszli ku bramie, my poszliśmy ścieżką.

Wyszliśmy przez dziurę w murze, szliśmy gęsiego przez nieostrzeliwaną ścieżkę wzdłuż drewnianego płotu i Hanka - a z nią cały nasz oddziałek - poczęła śpiewać taką piosenkę, która się wtedy przypętała:

Pałacyk Michla, Żytnia, Wola, Bronią się chłopcy spod Parasola.

… Nagle rozległ się huk i upadłem ranny, kiedy już byłem u końca ścieżki. Potem zaraz padły za mną jeszcze dwa granaty. Więcej nic nie wiem, wynieśli mnie, potem leżałem w szpitalu, straciłem łączność z oddziałem, który wybili, i przez to żyję.

I. Zadania do tekstu

1. Przytoczony tekst to przykład:

☐ A) wywiadu ☐ B) opowiadania ☐ C) literatury faktu ☐ D) artykułu prasowego

2. Z tekstu wynika, że rodzina dowiedziała się o ostatnich dniach Krysi:

☐ A) od ocalałych członków „Parasola" ☐ B) niedługo po jej śmierci
☐ C) od dowódcy oddziału „Gryfa" ☐ D) od Jeremiego

3. Krysia Wańkowicz pełniła obowiązki:

☐ A) sanitariuszki ☐ B) łączniczki
☐ C) żołnierza osłaniającego odwrót ☐ D) adiutanta Gryfa

4. „Anna" dołączyła do grupy „Gryfa" ponieważ:

☐ A) jej oddział zlikwidowano ☐ B) miała nienaganną opinię
☐ C) dostała taki rozkaz ☐ D) chciała służyć wśród najdzielniejszych

5. Oddział Krystyny Wańkowicz „Anny" został rozbity:

☐ A) podczas ostrzału barykady ☐ B) w czasie odprawy na cmentarzu
☐ C) po przekroczeniu bramy cmentarza ☐ D) znienacka

6. Podkreślone zdanie odzwierciedla:

☐ A) podziw dla postawy „Anny" ☐ B) niechęć dla meldującej dziewczyny
☐ C) krytykę braku wprawy w meldowaniu ☐ D) sławę „Anny" wśród walczących

II. Zadania do lektur

PODSTOLINA
Zapłakałam zrazu rzewnie:
Nie mieć męża mocno boli;
Lecz i smutek w czasie tonie.
WACŁAW (roztargniony)
Więc utonął pan Podstoli…
PODSTOLINA
Któż powiada?

7. Zacytowany fragment *Zemsty* Aleksandra Fredry przedstawia:

☐ A) komizm sytuacyjny ☐ B) komizm postaci
☐ C) monolog ☐ D) tekst poboczny

8. Aforyzmu nie dotyczy informacja:

☐ A) ma jednozdaniową budowę ☐ B) ma żartobliwy charakter
☐ C) potępia wady ludzkie ☐ D) błyskotliwe ujmuje prawdy uniwersalne

9. Cechą liryki pośredniej jest:

☐ A) zastosowanie apostrofy ☐ B) wypowiedź w pierwszej osobie
☐ C) ukazanie uczuć przez opis krajobrazu ☐ D) ujawnienie się podmiotu lirycznego

10. Onomatopeja to:

☐ A) „deszcz wciąż pluszczy" ☐ B) „anioł burzy"
☐ C) „Wichry w las uderzyły" ☐ D) „drzwi chmur"

© Copyright by EDI, www.edi.edu.pl

11. Ironia występuje w wypowiedzeniu:

☐ A) Ten to ma lepkie ręce. ☐ B) Wpaść jak śliwka w kompot.
☐ C) Noszę się z zamiarem zakupu domu. ☐ D) Doprawdy twoje lenistwo jest urzekające!

12. Henryk Sienkiewicz jest autorem:

☐ A) opowiadania „Artysta” ☐ B) „Pana Wołodyjowskiego”
☐ C) noweli „Katarynka” ☐ D) korespondencji z Australii

13. Do tego samego rodzaju literackiego należą:

☐ A) elegia i epos ☐ B) epopeja i powieść historyczna
☐ C) tren i tragedia ☐ D) pieśń i baśń

14. „Arbiter elegancji” w *Quo vadis* to:

☐ A) Winicjusz ☐ B) Seneka ☐ C) Petroniusz ☐ D) Tygellin

15. Ligia *(Quo vadis)* mieszkała u Aulusa Plaucjusza na skutek:

☐ A) porwania ☐ B) ugody pokojowej z Ligami
☐ C) wymiany handlowej ☐ D) śmierci rodziców

16. Bohater *Quo vadis*, który doświadczył nawrócenia po prześladowaniach chrześcijan to:

☐ A) Chilon Chilonides ☐ B) Eunice ☐ C) Akte ☐ D) Glaukus

17. Marek Winicjusz *(Quo vadis)* spodziewał się znaleźć Ligię podczas spotkania chrześcijan z nauczającym św. Piotrem odbywającego się:

☐ A) na starym cmentarzu ☐ B) w gaju oliwnym
☐ C) w domu Kryspusa ☐ D) w ogrodach Palatynu

18. Petroniusz *(Quo vadis)* w liście do Nerona wysłanym przed śmiercią:

☐ A) schlebia cezarowi ☐ B) ośmiesza jego poezję i taniec
☐ C) jest wzburzony zbrodniami cezara ☐ D) prosi o łaskę

III. Nauka o języku

19. Przykładem mowy zależnej jest:

☐ A) Zula widziała Annę na barykadzie. ☐ B) Zula powiedziała, że widziała Annę.
☐ C) - Widziałam Annę na barykadzie. ☐ D) Anna meldowała na barykadzie.

20. Niepoprawnie zapisano skrót w zdaniu:

☐ A) Posadzono pięć ha lasu. ☐ B) Kupił dwa l. soku.
☐ C) Spotkał inż. Kowalskiego. ☐ D) Pisała m.in. wiersze.

21. Do tej samej rodziny co wyraz *róg* należy:

☐ A) srogi ☐ B) twaróg ☐ C) trwożyć się ☐ D) narożny

22. Za pomocą przedrostka utworzono wyraz pochodny:

☐ A) przedmiot ☐ B) przedpokój ☐ C) przedni ☐ D) przedsiębiorstwo

23. Zrostem nie jest:

☐ A) zmartwychwstanie ☐ B) mrówkojad ☐ C) dobranoc ☐ D) Białystok

24. Prawdą jest, że:

☐ A) w obrębie gwary wyróżniamy dialekty ☐ B) język zawodowy jest ograniczony do określonego terytorium
☐ C) język środowiskowy to inaczej slang ☐ D) używanie gwary to wyraz niedbałości językowej

25. Potoczne jest wyrażenie:

☐ A) walić prosto z mostu ☐ B) kruszyć kopię o coś
☐ C) nosić się z zamiarem ☐ D) wyzionąć ducha

26. Do wyrazów zapożyczonych należy:

☐ A) pogorzelisko ☐ B) abażur ☐ C) poważny ☐ D) bieżnia

27. Opinia została wyrażona w zdaniu:

☐ A) Literatura współczesna jest najciekawsza. ☐ B) Jedne z najstarszych tekstów literackich zawiera Biblia.
☐ C) Język ciągle się zmienia. ☐ D) Literatura narodowa jest dziedzictwem kultury.

28. Nieetyczne jest wypowiedzenie:

☐ A) Twój ubiór jest niestosowny na tę uroczystość. ☐ B) Zakaz wprowadzania zwierząt.
☐ C) Planując przygarnięcie psa, pamiętaj o obowiązkach. ☐ D) Tylko nasz produkt zapewnia młody wygląd.

29. Najwęższy zakres ma wyraz:

☐ A) piśmiennictwo ☐ B) elegia ☐ C) literatura ☐ D) poezja

30. Wyraz *stop* jest:

☐ A) antonimem do *stój* ☐ B) eufemizmem ☐ C) homonimem ☐ D) synonimem do *jedź*

© Copyright by EDI, www.edi.edu.pl